

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PENTIK ÉS VASARNAP KIVETELÉVEL

Előfizetési árak:
 helyben, vagy postán küldve:
 évi 10 frt — kr.
 Félévre 5 — „
 Negyedévre 2 — „ 50
 Egy órára 1 — „
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden köz-
 sémény a szerkesztőre (Főlr. 1828. sz.)
 barminté küldendő.

Előfizetési helyben:
 Felelős: K. Lajos Könyvkereskedésében
 és a kiadóhivatalban. (Főlr. 1828. sz.)
 alult.)

Hirdetési díj:
 Negy házból petít sorát 5 kr. Nagyobb
 terjedelmű s többzori hirdetések a ki-
 szerint jutányos áron vételnek föl. Hely-
 díj minden külön bejelentésért 30 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
 újsónak 50 kr.
 Nyitási költségek minden petít sorra
 50 krajczár.

Hirdetéseket fölvetnek a szerkesztő-
 ben és kiadóhivatalban. Főlr. 1828. sz.
 alult.)

Készítők nem adnak visszatérő

Hol a baj?

P. Ladány, febr. 2.

Ama szocialisztikus jellegű mozgal-
 mak, melyek az utóbbi napokban az
 országban helyi-közzel lezajlottak, a
 legtöbb körökben különféleképpen, de
 úgy látszik, elnézőleg sehohsem fogadtat-
 tak. Intelligens egyének szájából kimé-
 letlen kifakadásokat hallhatni, sőt sokan
 a legmélyebb megvetéssel és utálattal
 emlékeznek az egészről, természetesen a
 megvetés és utálat a »nép«-et illetően,
 mint a melynek kebelében, a melynek
 rovására rögtönöztek ama lefolyt je-
 lenetek. Minket ez mélyen elszomorít.

Nemzetünk lealacsonyítását látjuk
 benne; azt látjuk, hogy erről a derék,
 arról a jó, arról a becsületes, tisztesség-
 tudó népről egyesek — magokat szintén
 magyaroknak tartók — filymálva, lené-
 zéssel, megvetéssel beszélnek, mint va-
 lamit nyers, tudatlan, neveletlen, fékez-
 hetlen tömegről. Dolgozni nem szeretné-
 nek — így kiált fel ez vagy amaz, uri
 mi voltának érzetében s újdonsült polgári
 jogaiban kevelkedő polgártárs, — dol-
 gozni nem szeretnének, hanem könnyű
 szerrel pénzhez jutni, aztán henylve
 enni, inni, tobzódni. Csak paraszt a
 paraszt — mond a másik, — furlanggal
 akarja meg-jíteni az uri embert, s ha
 úgy nem boldogul, hát kiássa a szemé-
 det is, meglöp, megrabol, csak hogy pá-
 linkához juthasson. Valóban mélyen bán-
 tot. Tehát ez a mi népünk, ő szerintők
 a paraszt, ez a jó magyar nép olyan
 haszontalan, olyan himpellér fajzat volna?
 Tehát az a regebeli önfeláldozás, mely-
 lyel egykor — nem is egykor, ha, több-
 ször — ezért a földért (benne az urak
 birtoka-jogáért is) küzdött, csak rákény-
 szerített, ráparancsolt ténykedés, s nem
 jellemből folyó valami lett volna? Tehát
 ez az őszinte arc hazudnék, ezek a kom-
 moly, hallgatag emberek alattomos, fon-
 dorkodó, anarchiára hajló tömeget ké-
 peznének?

Nem, kérem, az nem igaz. Ha ezer
 éves historia nem tanusítaná is az el-

lenkezőt napnál fényesebben, meg akkor
 sem hihetném. Nem, uraim; akkor, a
 mikor ez a nép így mozog, annak mé-
 lyen fekvő okai vannak. Lehetnek, sőt
 vannak, és vannak sokan, kik a most
 Európa-szerte divatos szocializmusról va-
 lamit harangozni hallván, s abból jól
 rosszul egyet-mást elsajátítván, de jól
 meg nem emésztvén, nyakatekert ékes-
 szólással, tudákos modorban jó h i s z e-
 m ü l e g félrevezetik a mindig saját ba-
 jajn telpelődő néptömeget; sőt lehetnek
 és vannak olyanok is, kik ugyanezt tu-
 datosan, s aljas mellék célelőttel vezérel-
 tetve teszik; de hogy maga a nép az
 efféléktől tisztá, mint a ma született cse-
 csemő, hogy ez a nép akkor, a mikor
 jó vagy rossz kolomposok nógatására a
 maga ügyében felindul, semmi rossz, ál-
 nok aljas gondolatoktól nem, hanem
 csupán az önfentartás ösztönétől vezet-
 tetik, ezért tűzbe merem tenni a keze-
 met. Mit törődik ez a nép azzal a szá-
 zadvégi divatos társadalmi betegséggel, a
 szocializmussal, s mit annak fattyu-
 szörny hajtásaival?

Nem szocialista akar ő lenni, ha-
 nem a szívén könnyíteni, nehéz sorsán
 lendíteni volna a cselja. Mert szive tele
 panaszsal, mert sorsa nehéz. Évtizedek
 óta látja magát naponta hanyatlani, év-
 tizedek óta hiába várja, hogy törvény-
 hozás, kormány anyagi jólétére vonat-
 kozólag valami üdvöst, valami gyökere-
 sen h-tót alkosson.

Csak azt látja, hogy ő hiába dolgo-
 zik, meg sem gyarapszik; de egyesek
 mellette, s az ő rovására könnyű szer-
 rel boldogulnak. Igazságtalanságot lát
 magán elkövetettni, s azt, hogy ez meg-
 szüntetessék, hiába várja.

S e mellett gögös, elbizakodott par-
 ventuktól, s épen leg többnyire azoktól,
 kik az ő keze munkáján hízta fel, le-
 nézetni, böcsmereltetni látja magát; érzi,
 hogy attól, kit ő megbecsülni törekszik,
 kihez tisztesség-tudóan közeledik, filymál-
 va van mint társadalmi tényező, megvet-
 ve mint ember. Mindez csendes keserü-
 séget szül a szívben, mely évről-évre ér-

lyel, táplálva végre tulözönlik, csak
 akadjon merész gonosz kéz, ki artó
 szándékkal hozzá nyuljon.

Csak az, ki a nép között lakik, fo-
 rog csak az látja a nép kinjait, s az
 érti meg s tudja visszavezetni kuforrásá-
 ra az okokat, melyek a jelenlegihez ha-
 sonló mozgalmakat eredményezik.

Mi természetesen nem ismerjük szél-
 tire — közvetlen szemléletből legalább
 nem — az egész országban fennforgó
 bajokat előidéző tényezőket, de például
 vidékünkkel illetőleg, a helyi betegség
 diagnózisát megtudjuk állapítani, arról
 közvetlen ismeretünk, kézzelfogható tu-
 domásunk van.

De bővebben máskor, ha a szer-
 kesztő ur is úgy akarja.*

Igmándi Miklós.

Thaly Kálmán beszéde,

a képviselőház jan. 30-iki ülésén.

(Folytatás.)

A harmadik egyetem föllállításáról is meg-
 emlékezett a miniszter ur rövideden. Én is rö-
 videden akarok erről szólni. Nem bocsátkozom
 a helyre nézve fejtegetésbe, hogy Pozsony,
 Kassa, Debreczen, Szeged, vagy nem tudom
 melyik város kapja meg; a hely kérdésének
 kimerítő fejtegetése inkább röpiratokba váó.
 Én a miniszter ural it is, ezen a téren is
 annyiban egyeztetem magam, hogy a kérdést
 nem jellezhetem nagyon akutnak. Én is azt
 mondom, hogy a népoktatás, a középoktatás,
 és a most meglevő két egyetem fejlesztése te-
 ren sokkal égetőbb teendők vannak, mint egy
 3 ik egyetem felállításása.

Nem azért, mintha ezt elodázni akar-
 nám, de mert a dolgok rendje így kívánja,
 a most lényeges akadály a harmadik egye-
 tem azonnali felállításának. S ez az, a mit en
 a miniszter ur beszédjére egy rövid közbe-
 szólással megemlítettem, hogy t. i. a megfelelő
 tanerők hiányoznak. Tisztelet, becsület a ta-
 nári karnak, hanem megvallom, hogy en az
 egyetemi tanarra nézve igen magas mértéket
 állítok fel.

Azzal sem vadohatunk pedig bennün-
 ket, a kik így gondolunk, hogy cirkulus-

* Nagyon szivesen, sőt köszönettel vesszük ez
 aktuális téma folytatását. Népünk viszonyainak tár-
 gyilagos ismertetése s a valódi bajok őszinte és igaz
 feltárása által közhasznú dolgok cselekszünk. Szerk.

vitiosusban vagyunk, ha azért nem állíthatunk
 egyetemet, mert nincsenek tanerőnk, s mégis
 halasztva a kérdést, nem képezzük megelőző-
 leg tanárokat.

Mert én igen azt óhajtanám, hogy új
 tanárok képzésére, a kikből magasabb képes-
 ségű egyetemi tanárok válhatnak, különös figyelm
 fordítsunk s ezzel keszitem elő a har-
 madik egyetem föllállítását. Hajdan, a mikor
 hazánkban főiskolákat állítottak, már nevez-
 ték legyen azokat akar egyetemen, akár
 akadémiáknak, akár collegiumoknak, hivat-
 kozhatom a történelemre, hogy a mikor pl.
 Zsigmond király idejében Budán egyetemet
 alapítottak, s Mátyás azt bővítette, ott legin-
 kább külföldi behívott tanárokat tanítottak.
 De arra is van példa, hogy viszont Bec-ben,
 úgy más külföldi egyetemen magyarok tani-
 tottak, a kik a budai egyetemből, vagy a Vi-
 ttezféle pozsonyi akadémia istropolitánából ke-
 rültek ki.

De nem akarok én oly messze időkre
 visszamenni, közelebb is találok példát. Tudjuk
 azt, hogy a 17-ik században az erdélyi feje-
 delnek, a kik Magyarország nagy részének,
 hét vármegyének is urai voltak a felsőbb tan-
 ügy fejlesztésére kiváló gondot fordítottak, kü-
 lönösen Bethlen, I. Rákóczi György és Lorantfy
 Zsuzsanna.

Ezek állítottak Gyulafehérvárt főiskolát,
 főiskoláya emelték a sárospatakit. Minő
 közökkel? Ha kitűnő egyetemi qualficatioval
 bíró tanár kellett, a ki magas fokan álljon a
 tudományoknak, de nevelni is tudjon; igazán
 fejedelmi díjazással elhozatták a külföldről, p.
 Alstedius, Bisterfeldet, a ki mint diplomata
 is Rákóczi Györgynek jobb keze volt; s a hit
 a külföld akármelyik udvarához, a francia,
 porosz, lengyel, svéd, angol udvarhoz bátran
 küldhető mint követet, oly kitűnő jártasság-
 gal bírt egy a tudományok, mint a politika
 terén.

Vagy pedig II. Rákóczi György elhozatta
 Basire Izsákot, Jakab angol király volt neve-
 lőjét, ki tanár volt az erdélyi főiskolán, szin-
 tén II. Rákóczi György és Lorantfy Zsuzsan-
 na, hogy a patoki főiskolát magas színvonal-
 ra emeljék; az akkori európai leghe reb tan-
 ügyi szervező tehetséget, a nagy nevu tudóst,
 Amos Comeniusot hoztatták el Patakra, ki ha-
 rom esztendő től őt ott, szervezte és ta-
 nitva.

Őseink ime így segítettek magukon, s
 ezek a külföldi tudóak neveltek aztán ide-
 baza jeles tanárokat magyarokból, ugyszintén
 magyar ifjaink, mint ezeknek tanítványai, oda-
 kint a külföldi egyetemen tanulva, kész ta-
 narokként jöttek haza. Ez a mód azonban ad-
 dig lehetett csak gyakorlatban, míg latin volt
 az oktatás nyelve, de természetesen mi ily

A „DEBRECZENI” TÁRCAJA.

A harmadik,

— Elbeszélés. —

Irta: **Sienkiewicz Henrik**

Fordította: **ifj. Móricz Pál**

(Folytatás.)

A művészet és az élet valósága közötti
 óriás különbség még csak erősíti a szinmű-
 vésnök ezen képzelmet; a vetélykedés és a
 tetszés utáni hajhászás pedig előlik sziveik
 minden nemesebb érzelmét.

A folytonvaló érintkezés pedig az oly
 romlott emberekkel, minők a színészek, felin-
 gerli érzékiségüket. Ilyen körülmények közt
 még a legfehérebb angora macska is vásárra
 hozná a fehérségét. Ilyeneknek csak egy-egy oly
 nagy tehetség tapod át győzedelmesen, kit meg-
 edzett a művészet tüze, vagy pedig a finom
 természet, melyen a rossz epügy lefolyik,
 mint a víz a hatyu tolláról.

Ezekhez az »impermeable«*) természetek-
 hez tartozik Aadmi Éva is.

Teázás közben és pipafüst mellett gyar-
 ran egész estéken elvitatkoznak a kollegák-
 kal mindenekről, a mi a művész-világhoz tar-
 tozik, kezdve annak a legmagasabb osztályán
 a poétákon és le a legalsóbbig a színészekig.

A művész — olyan lény, kinek a kép-
 zelő ereje jobban kíván fejlődve, mint más
 balandóknál, s olyan lény, aki barkinél is fo-
 gékonyabb a benyomások iránt, érzi, szen-
 vedelmes, ismeri a szerencse és az élet min-
 den örömeit és mindenek után nagyakarattal
 erővel törekedik. Tehát háromszorosan erős

jelleműnek és akaratunak kell lenni, hogy a
 kísértésekkel megküzdhesen.

De valamint annak nincs alapja, hogy a
 virág, mely talán szebb a többinél, ép azért
 nagyobb ellentálló erővel is legyen felruházva
 a viharzó szelekkel szemben, úgy annak sincs
 alapja, hogy a művészjellem erősebb legyen, a
 többi rendes embereknel. Sőt ellenkezőleg még
 az is megmagyarázható, ha gyakran kevesebb
 jellemerőt tanusít is, mivel életerejét a mű-
 vésszet országa s a köznapni világ közötti viszály-
 kodások felemésztik. Mert olyan, mint a beteg
 madár, mely állandó lazban van, majd a fel-
 hőkbe száll fel a szemek előtt, majd pedig a
 porban vergődik bagyadt szárnyaival. A mű-
 vésszet megutáltatja vele a port, de a köznapni
 élet felemésztí erejét a felrepüléstől. Innen van
 aztán a művészek külső és belső életében a
 gyakori következetlenség.

És táan a világnak, mely a művészek-
 től többet kíván, mint masoktól, s mely őket
 megkövezi, talán igaza van — de Krisztusnak
 is igaza van, ha üdvözíti őket. . . .

Osztorzynski ugyan azt állítja, hogy a
 színészek csak oly mértékben tartoznak a mű-
 vésszvilághoz, mint például a harsonák, kürtök
 dobok és más effélék, de nincs igaza. És a
 legjobb bizonyosság erre Adami Éva, a ki tété-
 lől-talpig művésznő, úgy tehetése, mint ama
 művészi érzése által, mely mint valami jó
 anya megörzi minden gonosztól.

Évike iránti nagybarátságom dacára is
 már rég nem láttam. A midőn tehát meglá-
 tott, nagyon megörült, de a mellett mégis
 olyan különös arcot öltött, melytől cseppet
 sem lettem okosabb.

— Hogy vagy Vladek, mondta. Vegre
 mégis látlak!

Nagyon megörültem, hogy itthon talál am.
 Törökös pongyola ruhában volt — picis

pálmák cresszinü alapon, széles »vieilior-
 szegélyzettel és hasított ujakkal. Különös zép
 ellentétet képezett a szegélyzet halvány arc-
 színével és ibolyaszemeivel. Meg is mondtam
 neki, aminek nagyon örült és aztán reatértem
 saját ügyemre.

— Aranyos Divám, mondtam, te ismered
 Kolezanovszka asszonyt, azt az elbájoló ukrai-
 nai szépséget?

— Hogyne, iskolatársnóm.
 — Ismerless meg véle!

Évike elkezdte a fejcsékjét rázogatni.
 — Drágám, édesem, tedd meg ezt irántam
 való szeretetből!

— Nem Vladek, nem!
 — Látod, milyen rossz vagy, pedig egy-
 szer már majd megzerettelek.

Milyen mim-a ez az Éva! Midőn ezt
 hallja, elváltozik a színe, karjaival az asztalra
 könyököl csodaszépek ezek a karok, s hala-
 vány arcát kezeire támasztja és úgy kérdezi:
 — Hát aztan mikor volt az?

Én ugyan Helénáról szeretnék beszélget-
 ni, de mivel egyszer csakugyan majd belesze-
 rettem Évába és most fel akarom vidítani, hát
 elkezdtem történetemet.

— Mert úgy volt az... Színház után
 együtt mentünk a fűvészkertbe. Emlékszel még,
 milyen gyönyörű este volt! A viztártó mellett
 egy padra ülünk le — azt mondtad, a filomé-
 lat akarod hallani. Én kicsit badgyadt voltam,
 a kalapot is lelettem, mert fajt a fejem; te pedig
 a medencéhez mentél, bemártottad a vízbe a
 k-nódét és aztán reátetted a homlokomra. És
 te úgy tüntél fel előttem, mint egy jóságos
 angyal és gondoltam: ha én most ezt a ke-
 zecskét megragadom és megcsókolom — vegem
 van, mert halálisan beled szeretek. . . .

— Nos, és —? kérdi Éva halán.
 — De te aztan hirtelen odább ültél,
 mintha sejtettél volna va amit.

Éva egyideig elgondolkozik, de aztán
 egyszer ideges sietséggel felretten:

— Ne beszéljünk többet arról, kérlek. . .
 — Jo, hát ne beszéljünk. . . Hisz tudod

Éva, hogy most mar sokkal inkább szeretlek,
 minthogy valaha beled szerelmesedhettem. —
 Egyik a masikat kizárja. De mióta ismerlek,
 mindig igazán ragaszkodom hozzád.

— De! mondja Éva, mintegy saját gon-
 dolatait követve: igaz, hogy völegény vagy?

— Igaz.
 — Hát mért nem mondtad meg nekem?

— Mert előbb megszaktad a viszony, s
 csak rövid ideje éledt fel újból. Ha te azon-
 ban azt akarnád mondani, hogy mint völe-
 génynek semmi szükségem a Helén asszony
 ismeretére, akkor előre is mondom neked:
 Előbb voltam festő, mint völegény. És talán
 csak őt sem félted?

— Ugyan ne képzelődjél. Csak azért
 nem vezetlek be hozzá, mert nem akarom szó-
 beszédbe hozni. Mert már is azt mondják,
 hogy néhány hét óta fel Varsó szerelmes be-
 led és hallatlanokat beszélnek sikeredről. Csak
 tegnap is hallottam egy viccczel, hogy te a
 tiz parancsolatból magadnak egyet csináltál —
 tudod, melyiket?

— Nos?
 — Ne kívánd a te felebarátodnak fele-
 ségét — hiába. . .

— Ó, ó, Isten látja lelkeket! De az
 élcz sikerült.

— És bizonyára találó is?
 — Hallgas! Évike, elmondom a tiszta
 igazat. Én mindig szemérmes s ügyetlen volt-
 tam és soha nem is kaptak rajtam az asszonyok.
 Isten tudja, mit őszeszélnének az emberek és te
 mégis nem hiszed, mennyi igazság volt felkialta-
 somban: »Isten, te látod lelkeket!«

(Folyt. köv.)

*) impermeable — áthatlan, vízhatlan, vízálló.

módhoz nem nyulhatunk. Most képeznünk kell magasabb qualita jó tanárokat, kik az egyetemeken is jól betöltsék helyüket, vagy ha vannak ilyenek magyarok, és nincsenek ott alkalmazva, hanem a középiskolában: tehetségeiket megillető helyre kell őket kinevezni. Van azonban olyan magyar születésű egyetemi tanár is, többet is tudok, de egyet különösen megnevezek, a ki kitűnő magyar tudós, de külföldi egyetemre kényszerült vonulni, — ez Lenhossék, ki a közel-múltban a bázei egyetem tanított, jelenleg pedig a würzburgi egyetem tanított, alkalmazva. Nagyon helyes dolgot cselekednek a t. miniszter ur, ha ilyen, a külföldön is a magyar tudományok hírnevét szerző tudóst visszahozná a hazai egyetem diszti. (Helyesítés a szélső baloldalon) De ha a külföldön nem tudnánk is behozni senkit, legalább a magunk jelesit ne engedjük oda kizorolni, hanem tarisuk meg őket magunknak. (Helyesítés.)

Olyan példák is van ugyan, hogy a magyar kormány kitanított egyes speciális szakmára tanáru magyarországi egyetemi kapacitásnak, pl. Babes kiküldte Párisba, Pasteurhoz. (Igaz! Ugy van!) ott kiképezte, de ő azután itt hagyott bennünket, mint Szent-Pál az oláhokat. (Felkialtasok a szélső baloldalon: Azert oláh!) Ement saját faja, az oláhok köze s most Bukarestben terjeszti azt a tudományt, melyet a magyar cultura segélyével sajátított el.

Azonban há a istennek, nyertünk helyere oly jeles magyar szakértő, hogy tavollettépen nem sajnálom; hanem oly erőt, mint Lenhossék, csakugyan nyereségnek tartanám budapesti egyetemünk számára, s a t. miniszter ur érdemet szerezne magának azzal, ha az ily jeles szakértőket hazavonná.

A t. miniszter ur, a mint beszédéből látom, ep oly magas qualificatiót állit fel az egyetemi tanárok számára, mint én; nevezetesen említi: „En az angol és francia egyetemi típus szélsőségeinek ekerülésevel, a közönségesen nemetnek nevezett egyetemi rendszernek vagyok híve.“

M a d a r a s z J. Gyönyörű rendszer! Th a l y Kálmán: Nem olyan megvetendő dolog az! (Olvassa): „Az tulajdonképpen nem német, hanem az általános tudományegyetemnek, az universitás fogalmának felel meg. A német egyetemi rendszer az, mely az egyetemet magas színvonalra emeli, mert az egyetem nemcsak tanító, de egyuttal tudományt mivelő intézet, nemcsak tanító, hanem egyuttal tudományt buvárió intézet kell hogy legyen. A jó tanár és tudós teszi az egyetemet, nem a rendszer.“

Ezekben nagyon sok igaz van. Ha a német egyetemetek sorra tekintjük, egy néhányat magam is ösmerek, és tekintük általában a német tudományosságát, azt találjuk, hogy a legelső rendű tudósok mint egyetemi tanárok működnek, vagy működtek a közel múltban; pl. Henholtz, vagy a régiebbek közül Bunsen, Kirchhoff, Gneist, továbbá Mommsen, Curtius, Sybel, Hinschius, Roscher, Du Boys Reimond, Overbeck stb. szóval minden téren találunk német földön jelesebb-jelesebb erőket, mint egyetem tanárokat a kike mint a saját tudományuk művelőre és továbbfejlesztőre büszkén tekint nemcsak az illető egyetem, nemcsak Németország, hanem egész Európa tudományos világa. A német egyetemi rendszer mele hozzá vehette volna t. miniszter ur a svájci és hollandiai egyetemeteket is, mert ezek rokonszerveztűek, és ugy a német, mint a hollandi svájci, részben pedig az angol egyetemeknek a magyar tudományos világ is sokat köszönhet, nagyon sok erős, világos elméjű, a tudományokban fényes eredményeket kivívott magyar kapacitás azon egyetemeken nyerte felőbb kepezetést s ez által bizonyos szellemi nexusban is vagyunk azon intézetekkel, mert sokan közülük, — ismerek magam is ilyeneket, — levelezésben maradtak egykori egyetemi tanáraikkal. E tanárok ambar, hogy nagy nevű tudósok, mint pl. boldogult Roscher, vagy Vagner, — a berlini egyetemen a nemzetgazdaságtan tanára nem restelnek tanítványaik közül 20—25-öt kiválogatni a legjelesebbek közül és azokkal baráti viszonyba lépnek. Külön seminariumokat tartanak nekik; pl. Vagner a gyárakba is kirándul tanítványával, hogy ott a helyszínen gyakorlatilag magyarázza meg a nemzetgazdaság körébe vágó egyes fontosabb szakmákat. Ezt óhajtánám is szeretném, elérni a mi egyetemünknek is. Ezt szeretném a kormány részben, t. i. seminariumok kezdeményezése tekintetében, tett is már intézkedéseket, meghonosítani mi nálunk! — De ily egész életüket kedvelt szakmájuknak szentelő tanároknak fájdalom nem igen bővekedünk, ezeket tehát minden módon előteremtési, képezetési, zaporítani kell és csak ha meg vagyunk győződve, hogy képesek leszünk nemcsak a budapesti, hanem a kolozsvári egyetemet is kitűnő elsorangu, a maguk tudományukat tovább mivelő és tovább vivő szakértőkkel ellátni, akkor látán szükséglet a harmadik egyetem felállításának. Ez különben talán a legkönnyebben, legkisebb állami költséggei és a legkisebb társul zaporítás-al Debreczenben volna létesíthető, mert itt a filozófiai és teológiai facultas, sőt a jogi is sokkal nagyobb mérvben van kifejlesztve, mint az országban bárhol másutt. És minthogy a protestans egyház maga is ott mar akkora összegeket hozott össze és kész áldozni a filozófiai és jogi karra még többet is, az államnak itt a

legkevesebbe kerülne az egyetem felállítására, de mint mondom, helyi viszonyokról bővebben beszéltem nem akarok most, csak megérintem, mert a mint őszintén emlitettem, os tozom a miniszter ur nézetében, és azt a kérdést a felhozott okokkal fogva, foként a tanárok tekintetében nem tartom oly akutnak, sőt elismerem, hogy vannak más, sürgősebb teendőink a közoktatás terén.

A budapesti egyetemen is volt egy csak nem rég elhunyt tanár, hogy a többiekre ne szóljak, akit én sok tekintetben az egyetemi tanár ideáljának tartok.

Salamon Ferenczről emlékezem, a magyar történelem tanáráról. Ez mely felfogású tudományának buváriatában elmerülő elme volt, a ki határozott, nemzeti irányban, eredeti felfogással tárgyalta anyagát és mondhatom azt is, hogy a nemzeti történelemnek eszmekörét jóval előbbre vitte, mint a hol előtte állott. Mint tanár előadói tekintetben bizony gyenge volt. Dadogott s többnyire olvasta előadásait, de mely tudományáért mégis disse volt a tanári karnak.

Megvolt nála a mély gondolkodás és historiai arany toll, habár nem volt meg a vonzó előadás, de hat ettől annál inkább elt-kint-hetiek a tanítványai, mert halottak tőle olyan eszméket és olyan tösgyökeres magyar felfogást, melyet soha el nem feledek és a mely elhíntett eszmek magvai náluk később duan gyümölcsöztek.

A t. miniszter ur, a mint mondom, az egyetemi tanároknak, különösen társadalmi állását kívánja emelni én tehát most arról kívánok szólni: mit érünk ezen századok alatt? (Halljuk! Halljuk!)

Azt mondom a t. miniszter ur, hogy az egyetemi tanárok carrierjüket legfeljebb az osztálytanácsosai rangon végzik, tehát azt óhajtja, hogy ezek a tanárok teljes lelkesedéssel töltöszék be tanári pályájukat és végzessék tudományos buváriataikat, mert hiszen a bürokratikus pályán minden közpérszert egyén, ha szorgalmas, számíthat arra, hogy ezen társadalmi posztitót éri és többre is viszi, csak egy egyetemi tanár nem.

En itt közbeszóltam, hogy iparkodjék magát a tudomány terén értékesíteni! Erre a miniszter ur azt felelte, hogy tökéletesen igaz van Thaly Kálmán képviselő urnak, de bizonyára megfogom győzni a t. képviselő urat azon sok apró kellemetlenségről, melyek epen ebből kifolyólag régi nagyon érdemes tanárokat értek.

Engedje meg nekem a t. ház, hogy most erről a kérdésről egy kissé beszélhessek. (Halljuk! Halljuk!) A t. miniszter ur tehát az egyetemi tanárok társadalmi állását óhajtja emelni. Ennek két módja lehet. (Halljuk! Halljuk!) Az egyik mód szinte körszégá fajult rangszármazéolás, a másik pedig a magasabb dotatio. Foglalkozunk röviden mind a kettővel.

A t. miniszter ur bevallotta, hogy a német egyetemi rendszer legegyszerűbb és a legkevésbé T. ház, én a német nemzetben sok jó tulajdonságot ismerek el, meg azon nyers és durva tulajdonságok mellett is, a miket őseinkben már Tacitus mekbélyeztet, s amely nyers és durva tulajdonságok a rajnai mocsorokban hadakozott ősgermanok ivadékaiból meg ma sem hatnak ki. De becsülöm a németekben a rendszeres munkaszeretetet, a szorgalmat, kitartást s a családias érnéyeket. Igaz, hogy ezen érnéyek az osztrák-németekben aránylag csak kis mértékben vannak meg, mert a többi igazi németek, az osztrákok igazi németnek nem is ismerik el. (Elnék derültég a bal és szélső baloldalon.) Sokat megfordultam én Berlinben, Hamburgban, Münchenben s ugy rajna meléki németek, poroszok közt; s bizony az osztrákokról azok a nyugoti németek csak ugy felváltól, sőt a katonai elemek bizonyos megvetéssel beszéltek megocak nem régebb is, ha bizalmas körben voltak, amint volt szerencsém magamnak is magas rangu porosz tiszték között ezt tapasztalni. En tehát különbözőség tesztek ezen művelt északi németek közt és azok között, akik Ausztriában, Stayerban, Tirolban laknak, mert kérdezem: Stayerből, vagy Tirolból felvilágosodás mikor terjedt szét e világra? (Derültég a szélső baloldalon.) Hat különbözőség te-zek ezen németek és azon nemzetek között, akikkel pl. Bethlen Rákóczi szövetséget kötött. (Elnék helyeslés a szélső baloldalon.) De térjük vissza tárgyunkhoz!

A t. miniszter ur szeme előtt a német egyetemi rendszer legegyszerűbb. En sok német egyetemi tanárral voltam és vagyok ismerős s ugyan jól tudom, hogy közülük számosaknak a czime »Hofrath«, »Geheimrath«, stb. Egy Gneist, Roscher, Wagner, Mommsen, nem vetik meg ezt a czimet, sőt bizonyos tekintetben, büszkéek arra, de excellenciásoknak meg a saját tanítványaikól sem hivatalj azért magukat, hanem Herr Geheimrath, Herr Hofrath stb. (Derültég balföld.)

Mondom: én a németnek érnéyeit ugyan is elismerem, hanem a gyengegei előtt sem hunyok szemet. Eszembe jut t. ház egy kurucuz nóta. (Halljuk! Halljuk!) M a d a r a s z József: Mégis hunczfut a német! (Derültég.)

Th a l y Kálmán: Nem az. Hanem eszembe jut egy másik kurucuz nóta, mely így jellemzi a németet: „Vigyázz kurucuz, jón a német, ládd mely okos, tudós féreg!“ (Zajos derültég.)

No hát, t. ház, ilyen tudós féreg a német. (Derültég.) Mert hogy tudós, az tagadhatatlan; de hogy féreg, az is való, (Derültég.)

mivelhogy szeret csuszni-mászni. (Derültég.) A német u. i. boldog, ha már egyéb titulus nem kaphat, hogyha legalább com-titulus megkaphat. (Zajos derültég.) Ha az mercienrath lehet. (Zajos derültég.) Ha az ember egy német fürdő vendégei listáját átmenezi, — elremül a Rath-oknak mindenféle fokozata és sorozata előtt, melyet azok ott beírnak.

Ez már valóságos társadalmi belegség, mely Németországban van leginkább kifejlesztve. Mikor tehát a német egyetemi rendszer előnyeit előt meghajlok; akkor annak kicsinyes gyengeségeit, megvalom, engem respec-tussal nem töltenek el és előttem Mommsen, Wagner, Roscher, Hinschius, Sybel, vagy akár melyik nagy német tudós nem jobb egyetemi tanár azért, mert az egyik Geheimrath, a másik csak Hofrath, a harmadik meg nem tudom mifele Rath. A könyve a mit ír, az előadásai a mit érnek, azokban rejlik az ő valódi érdeme.

A magyar humorról pedig, t. ház, nem egyezek meg ezen rang emeléséssel való orvoslási mód. Az én felfogásom szerint az egyetemi tanárok sorában meg irigységet keltenék az által, ha az egyiket a VI. ik díjostárbába, a másikat — bár én eltörőnek mindezt díjostályt — az ötödik, negyedik, meg nem tudom hanyadikba tenők; és az a sze-nem tudom hanyadikba tenők; és az a sze-gény tanuló nem tudna, mert ráirva az arg-czara senkinek nincsen, hogy excellenciás-e, vagy méltóságos, vagy nagyságosnak, vagy hogyan czimezzék tanárat? Előttem bizony ez a mostani, hatodik díjostályban levő egyetemi tanár is épen oly nagybecsült, a mily sokat érnek az ő munkái és előadásai. Nem volt boldogult Pauler miniszter ur egyetemi tanár korában meg semmi czimmel feldiszi-tve, de akik itt ülünk: es k nem mindnyájan az ő tanítványai voltak: még hanvaiban is áldjuk őt és félhük mindenkit tanulóviszonyágul, mekkora tiszteletben reszesítettük őt mindig, mi-coda elismeréssel voltunk iránta és minő leikiörömmel és gyönyörűséggel halgattuk szép előadásait (Igaz! Ugy van.) De hat vegyünk más embert, ne egyetemi tanárt a magyar jellem prototypusául, abban a tekintetben, a mi a czimeket, rangokat illeti. (Halljuk! Halljuk!) Az gondolom, elfogadják a tulsó oldalról is, ha Deák Ferenczre hivatkozom (Halljuk!), ez már csak elég erős elme és eleg nagy ember volt. Fogadott-e el ő valaha valami magas czimet, vagy érdemrendet? Em-lékezz nek csak rá vissza! Legfeljebb csak a hatodik díjostálybeli czimet engedte meg legelőbb azt, ha nagyságolták. Moadta volna valaki csak Deák Ferencznek azt, hogy „kegyelmes uram!“ Azokkal az átható, világos-szürke szemekkel, nagy borzas szemöldökével ugy nézett volna rá, oly mérgesen, a mint önkre ráézett akkor, a mikor felkelt és visszafordulva azt moadta: „Az ördög a ti vezéreték, nem én!“ (Zajos derültég balföld.)

Deák Ferencz azért csak mindég Deák Ferencz maradt, ha nem czimezzék is Geheimrathnak, Hofrathnak, vagy nem tudom én mifele Rathnak.

De ne beszéljünk holtakról, élő embert találunk példaképnek, és ezen házban is. (Halljuk! Halljuk!) A t. elnök urunknak az elölki működésén kívül a többi képviselői dogat — természetesen — szabad felhozni, sőt még kritizálni is. Ezzel a kritizálási joggal Hoek Janos t. barátom élt is a múlt napokban, meg pedig kissé erős színezettel, annyira, hogy Szilágyi erjének mioltvára nézve a pusztai Bikához hasonlította.

En nem vála-zt ki ilyen — mint Hoek t. képviselőtársam is jellemző — trivialis hasonlatot; ellenszöveg, az én igen t. ifjúkori barátom azzal kívánom megizseltelni, hogy Deák Ferencz után emlitem. Hat próbálja meg valaki a házon kívül, akarhol Szilágyi Dezsőt nem kegyelmes urnak — noha, ez a czim őt mint valóságos belső titkos tanácsost megillette — hanem egyszerűen csak elnök urnak czimezni, a mint én Szilágyi Dezsőt ismerem: ő bizony ezt egy csöppet sem fogja rossz néven venni, mert onézetében jogosan tudja, hogy ő Szilágyi Dezső akar ecce-lenciázzák, akar nem. En azt tartom, hogy az ember adja meg a czimnek a súlyt, es nem a czim adja meg az embernek a súlyt. (Igaz! Ugy van!) a szélső balon.)

Hiszzen utazék valaki pl. Nápolyba, Palermoába, szálljon egy előkelő hotelbe, osszon egy kissé bőven borravalót es azonnal excellenciázzák, sőt meg a princepe czimet is megkapja. Az olasz annyira kinézi az emberekből, kinek mi hízeg, hogy boldogult Orbán Balázs képviselő társunkat, mikor Nápolyban utazott, mert nem szállt volt a legelső hotelbe — gazdálkodni akarván — és mert nem osztott bő-ven, hanem csak tisztességesen borravalót, de mivel nagy baja-sza volt, az olaszok nem excellenciáznak, hanem signore capitano-nak czimezték (Derültég.)

Hat így osztogatják a czimeket, persze nem azok, a kiket oda font hivatal szerint az osztogatás megillet.

Azt mondom t. ház, hogy ki milyen czimben részesüljön, az attól függ, menyire bírja egyéni súlyának értékét kiküzdéni. En az egyetemi tanároknál arra fektetem a súlyt, hogy legyenek csak belőlük Roscherék, Hinschiusok, Mommsenek, Pettenkofenek; nem szükséges öke-akkor beletenni magasabb osztályokba, tisztelni fogja őket így is az egész ország, halál-va! fognak róluk a tanítványok megemlékezni

és meg fogják találni a társadalomban az őket megillető helyet (Helyesítés a szélső baloldalon) Azt mondom a t. miniszter miniszter ur, hogy engem meg fog győzni arról, hogy azon egyetemi tanárok, a kik nagyon elmerülnek tudományos buváriatokba, sok apró kellemetlenségnek vannak kitéve.

Gondolom kire ez eloz; bár idősebb vagyok a miniszter urnál, közös tanárunk volt: a boldogult nagy tudományú Wenzel Sokat tanultunk tőle, es különösen, a kiben keletőleg meg ki nem fejlődött volna: tanulhatott tőle erős jó magyarságot, ragaszkodást a magyar történelemhez és a magyar jogfejleléshez. Hat igaz, hogy ezzel az igazán derék, sok érdemű tudós t a n a r r a l utóbb — ugy halottam és olvastam — nem az őt megillető tisztelettel bántak előregedett korában halgatól a mint bántak pl. mindenkor Pauerral. De annak, hogy énekelték neki »Der Wenzel kommt« vagy nem tudom én amit, (Derültég) nem az volt az oka, hogy ő nagyon belemerült a tudományokba, hanem az, hogy előregedett és nem tudott tekintélyt tartani, a mi megse-hetett volna akkor is, ha tanulmányiba ugy bele nem merül. Mert egészen más külön-dolog az auctoritas. Tudom, hogy Szilágyi Dezsővel, mikor egyetemi tanár volt, bezz-gy nem félhőköztak ugy a halgatól, mint az ő g Wenzellel. (Derültég) Szóval itt is az egye-niségnek kell érvényesülnie. (Folyt. köv.)

Vej-Haj-Vej bevétele.

Londn, febr. 1. A keletázsiai háboru ma igen jelentős forduló ponthoz jutott. Miat Csiboi legnapj kelettel telegrafaljak, a japánai-kat két napi heves közdelem után sikerült a kínaiak legnagyobb erősséget, Vej-Haj-Vej-be-venni. A japánaiak ezzel végreppen elérték azt a harmas czét, melyet a háboru megindításakor maguk elé tűztek; ezek a czélok: a Ko-reával határos kínai területek megszállása, Porth Arthur es Vej-Haj-Vej elfoglalása. A japánaiak óriási fölsőbbéget bizonyítja az, hogy ezeket a nagy czélokat aránylag nagyon rövid idő alatt érték el. A mi ezután következik, az már csak játék ahhoz képest, a mit a japáni-ak eddig műveltek; csapataikat már most oda irányíthatják, a hová nekik tetszik. A kínaiak ellenálló képessége végképpen megtört s az óriási birodalomban nincsen immar egyetlen pont sem, a hol a győzelmes ellenséget feltar-tóztatnának. A peccsili-i ööl most már teljes-sen a japánaiak birtokában van és ha nekik úgy tetszik, akár holnap elindulhatnak pompás utakon Peking felé. A Vej-Haj-Vej körül folyt harcokban kétezer kínai vesztette el életét.

BELFÖLD.

Dániel Ernő és a milleniumi kiállítás. Dániel Ernő kereskedelmi miniszter e hó 11-én d. u. 5 órára hívta össze a kiállítás országos bizottságát, melyen az el-nökséget formailag is elfoglalja s a bizottság-nak az eddig történetekről jelentést tetet s a legközelebbi munkaprogrammot is bemutatja. A miniszter a Milleniumum című kiállítási szak-lap értelése szerint azt az álláspontját fog-lalja el, hogy a kiállításnak a kitűzött idő-ben való megtartása elődázhatlan alapfel-té-tel.

KÜLFÖLD

A német képviselőház a párba-j ellen. Berlinből távirják, hogy ott a képviselőház elfogadta a centrum-párt azon indítvá-nyát, hogy a büntetkekről es vétségokról szóló törvény kiterjesztessék a párba-jokra is.

Határidő-naptár.

Találkozó szerdán és szombaton d. u. a Gönczy egyesület Otthonában.
Szinbázi előadások kezdete este 7 órakor.
Farangaz tart január 7-iktől, azaz vize-reszt napjától február 26-ikáig, azaz havnavó sz-redái.
Február 10. Alarczos hál a Margit-fürdőben.
Február 10. A »Munkás« daleylet daleytléye a Korona disztermében.
Február 16. A szinbázi műszaki személyzet jel-mezes táncvigalma a Koronában.
Február 17. Asztalos ifjuság bálja a »Bika«-szál-loda disztermében.
Márcz 2. Az ev. filéregylet tea-estétye, a Bika-szálloda disztermében.
Febr. 23. Főfölyek táncvigalma a Margit-für-dőben.

Ujdonságok.

* **Kik vesznek részt a mille-niumi kiállításon.** (3 ik közlemény) A kereskedelmi és iparkamaránál levő kiállítási irodában újabbban a következő egynék je-nüveltek be az 1896-iki kiállításban való rész-vételüket: Debreczenből: Riesz Henrik, kocsi-gyáros, Némehy János hentes, Liptay Miklós szappanos, Lovag Chylnszky György fenké-pész, B. Iogh György, Kovács, Vada Miklós eziz-madia, Toth Gyula bádogos, Kleinfeller Károly czimfestő, Veréb Lajos zárgyáros, Fagy Ján-s szíjgyártó, Katz Lajos borkereskedő, Blattner Kálmán tükör keret készítő, Veisz A Sámuel műfesto, Caonka Zsigmond és Harangi György műkedvelők (lombfűrészeti munkák) Rózsa La-jos kereskedő (női divatruk) B. Újvárosi: Kocsi Béla lakatos. F. Banyaról: Lévai La-

jos timár, H-Szoboszló vezérjegyző, Karczagró: M-Szalikáról: Toth Balázs keresztes, Balázs Ferencz Keresztesi Sándor, Ali J. Kó Donát szappanos, Cs. János cipészkes, Kalla Ács Gábor, Horváth Ján- rek, Boross Antal, Győr- terek, Fehér Pal szürsző szíjgyártó, Válik E. Mihá- kovács Pál kocsi-gyártó, Balga Ignác Kovács, Ke- la cipészkes, Habrányi I. talosok, Nagy Sándor szíj- fazekas, Mátrai Lajos szíj- láról: Gönczy Sándor, haly gyékény fonók, Boros Sándor gyékény- kerégyártó, Rászó B. Sándor szürsző, Sív Hódossy Sándor kovács- János kovács, Katona Zsigmond rostás, Tinta- szgről: Sipos Sándor szürsző, Drappalik Vilmos- dor asztalos, Dalmadi ró- l: Tokaji Pal kovács- sós, ifj. Aba Károly as- dor, Beniczki János szür- Armin korszós, Badar L. Lajos kovács Csekő L. Ádám gépész, Ugrai Gá- bor és Szanda Sándor- rokkás, Szűcs Antal szür- szűcs, Barta Károly ca- hó, T-Szt-Miklósról: E- man B. Mór szűcsök, Vandrak Venczel bádog- cipész, T-Varkonyi-ból: Angyal Mihály csizma- Sámuel, gépész, T. Kö- Dobai János szíjgyártó, I-Ladányból: Major G. cipészkes: J.-A-Szt-Gy- katos, a jász-also-szt-ó- osztályi, Kenderesről: los, Lakatos Sándor után figyelmeztetjük a vidéki iparosokat, hogy tészekre kitűzött végső- van megállapítva, s be- szim alatt, el nem fogad- ban egyáltalában részt- jelzett időig a kereske- a vidékiek pedig az il- jelentkezhetnek — (1- lőmben is csak ké- szombaton, így lepar- vehették. Nem lehetne- hozzánk is a de- ni?! (Szerk.)

*** Presbyteri**

tegnap d. e. 10 órakor- nácteremében. Hiteles- jegyzőkönyve, Lisztes- byteri tisztelő lemond- hivatik be, — Dicsőfi- söbb leányiskolai igaz- lemondott, közfelkialta- zsef presbyter választá- szedő küldöttség jel- táskáról, tudomásul ve- közöltük. — Szinay G. bizottság elnöke jelen- mint a pénztári ellen- rékpenztári könyvveve- láta. Öv. Hegyi Mihá- vényge hogy a protestá- saját költészen, min- emlékkertben emlékos- tik a városi tanácsos- város tulajdonát képe-

*** A Csokonai**

baton d. u., a keres- tének helyiségében, Arthur elnök bejelent- gazd. tanintézeti igaz- egyik legbuzgóbb tagj- nyozza, hogy emléke- kösítessék s az elhnt- intéztessek. Az indítv- gadták. — A Kazincz- prozai művelő jutalom- nek a bíráló bizottsá- szatírákra beérkezett- vat. ezimut első d- pedig második díjra e- a kör elnökének lemt- tartandó évi rendez- a választmány s javá- dott elnököt válassza- eluókere. Végül elhat- stét intéztek a város- hogy a városi magán- okmányait ne vonják- rok elől.

*** A hatvan**

az öndó és újostá- terményeinek, a kár- hidának jól karban- következett az 1895- órakor a városháza- meg fennállásnak 1- sét Koszorus Lajos- zetése alatt; a ki a- zetésével nyitotta- tikára és választmá- es köteleességérte- évi eljárásáról kivan-

ni a társadalomban az őket... (széleskörűen)

ez-los; bár idősebb va... (közös tanárunk)

Vej bevétele.

A keletkezési háboru ma... (mint Csikó)

ELFÖLD.

Erő és a milleniumi... (Erő kereskedelmi miusz-)

MÜLFÖLD

Képviselőház a párba... (hívják, hogy ott a képviselők)

ÁRIDÓ-NAPTAR.

terdán és szombaton d. u. a Gönczy... (7 órakor)

Önöságok.

vesznek részt a mille... (3 ik közlemény)

jos timár, H-Szoboszló: Grósz Sándor... (Keresztesi Sándor, Ali Janos)

Presbyteri közgyűlés tartott... (d. e. 10 órakor az ev. ref. egyház)

A Csokonai-kör választmánya... (d. u. a kereskedő ifjak önképző)

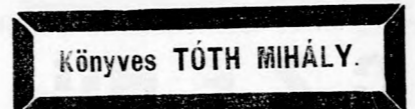
A hatvan-utcai gazdaság... (mint az öndíj és újostású szántóföldeknek)

hagyott és a helygimnázium által... (közgyűlésnek számot adni)

Égy kereskedő öngyilkossága... (Feischl Károly 43 éves, izraelita vallásu)

Eljegyzés. Viski Czébel Gusztáv... (m-szigeti kir. járásbíró)

Eljegyzés. Kiss Pal h-szoboszlói... (kereskedő eljegyezte Raics Gyula)

Könyves TÓTH MIHÁLY.

Nagy gyász van a magyar ev... (ref. egyháznak: Könyves Tóth Mihály)

A gyászír rohamos gyorsasággal... (terjedt el városunkban)

A hatvan-utcai gazdaság... (mint az öndíj és újostású szántóföldeknek)

le hirdette Krisztus evangéliumát... (oly rettenthetlen bátorsággal)

Dicsőség és tisztelet övezte nevét... (aldás és dicsőség fog lengeni emlékezte)

Ismét gyász ölthet Debreczen!... (Legnagyobb fiainak egyikét)

A család, melynek tagjai könnyező... (szemekkel vették körül a nagy haldokló)

Megboldogult édes apánk Könyves... (Tóth Mihály több ízben meghagyta)

Könyves Tóth Mihály életraja.

Debreczenben született 1809 nov. 30-án... (Szülei voltak: Könyves Tóth Mihály)

Házassági életre lépett néhai Meggyessy... (Eszterrel 1836 nov. 19-én)

Példányszerű testvéri szeretet csatolta... (testvéreirek, néhai Kardos Lászlóhoz)

választotta. Megválasztott; ezenkívül... (Kun-Szent-Miklósról, továbbá Losoncra)

Már azt hitte, hogy több lelkési hiva... (talt nem is visel, midőn 1863. április)

Egyházi tisztviselői ezek voltak: a debreceni... (1847-ben tanácsbírájává)

Jellemzésül meg kell említenünk... (tudományos képzettség s irodalmi működés)

Házassági életre lépett néhai Meggyessy... (Eszterrel 1836 nov. 19-én)

Példányszerű testvéri szeretet csatolta... (testvéreirek, néhai Kardos Lászlóhoz)

Minden köhögés megszűnik
a hirneves
Kaiser-féle
mell-bonbons-jainak
használata után. u. m. köhögés, rekedtség, hurut és elnyálkásodás.
Biztos hatásuk
a kitűnőnek elismert
Kaiser-féle
fodormenta czukorkák
étvágy hiány, és mindennemű gyomor-bajokban.
Egy csomag ára 20 kr.
Egyedüli főraktár Debreczenben
Dr. Róthschnek V. Emil
(516.) gyógyszer-tára.

195.
Az „István” gőzmalom társulat
GYÁRTMÁNYAINAK
ÁRJEJYZÉKE
Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított s 1887. évi június 1-én életbe léptetett eladási, fizetési és szállítási módokatra vonatkozó egyezmények szerint.
ITT HELYBEN KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL
Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt:
100 kiló
A Asztali dara nagyszemű 13.20
B Szinte » aprószemű 12.60
1. Királyliszt 12.40
2. Lángliszt kivonat 11.80
3. Elsőrendű szemle liszt 11.40
4. Zsemlye liszt 11.10
5. Elsőrendű kenyér liszt 10.60
6. Közép kenyér liszt 10.20
7. Kenyér liszt 8.80
8. Barna kenyér liszt 7.40
9. Takarmány liszt 6.20
10. Finom korpa **zsákkal** 4.60
11. „ „ **zsák nélkül** 4.40
12. Durva korpa **zsákkal** 4.40
13. „ „ **zsák nélkül** 4.20
14. Csirke buza **zsák nélkül** 4.10
A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tisztá súlynak véve.
A B. 0-6 számig 85 kilogramm.
7. és 8. szám 70 „
11. és 12. szám 50 „
Debreczen, 1894. decz 28. (2.)

Sürgőnyczim: tshlig Budapest. Telefon 57-86.
Gottschlig Ágoston
tea-, rum- és cognac-szállító és nagykereskedő
B U D A P E S T.
Iroda és megrendelési czim: IV. váczi-utca 4.
Kizárólag közvetlen behozatalu 1894. évi aratásu **china** és **cross** karaván teák raktára és eladása, 1 dgr.-tól kezdve, kimérve, vagy doboz és csomagokban. Különlegesség: fonott **Oolong-tea** 1 kötegeske 40 kr.
Legfinomabb **Jamaica rumok** 1¹⁰⁰/₁₀₀, 2¹⁰⁰/₁₀₀, 3¹⁰⁰/₁₀₀, 4¹⁰⁰/₁₀₀ liter tartalmu palackokban. Valódi (vidékre szállítva) 1¹⁰⁰/₁₀₀ ltr 1 frt 25 kr., 1 ltr 1 frt, 2¹⁰⁰/₁₀₀ ltr 68 kr., 3¹⁰⁰/₁₀₀ ltr 40 kr.
Brasília rum
Eredeti **francia** cognacok magyarországi főraktára Alex. Matignon & Co. Cognac és E. Rémy Martin & Co. Rouillac-Cognac cégéktől. Kiváló minőségű **magyar** cognac, valamint **burgundi** cognac C. Duverger-Taboreau cégétől, Meursault.
Asztali, csemege és spanyol **borok**, **penzgek**; **likőrök** és **szilvórium**. **Chocoládák** és **kávé**.
Fiók-raktárak:
IV. váczi-utca 6. sz. VI. Andrásy-ut 23.
A »Mandarinhoz« »Hong-Cong városához«
a vároház-tér mellett. a m. kir. ártellenében
(431) Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Leszállított árak.
Leltározás alkalmából az alant jegyzett árakat e hó 10-dikétől **tetemesen leszállított áron árulom ki.**
Ugymint:
50 darab **Asztali készletek** Fayansból és porcellánból.
200 darab **Thea, kávé, fekete kávé** készletek Fayansból és porcellánból.
100 darab **Mosdó készlet** Porcellán, Fayans és Zománcból.
300 darab **Alló és függő lámpák** villany égőkkel.
Zománcozott főző edények lázekkel.
Zsírós bodonok, veidingok.
Czin lémez, víz hordók, dezsák, kupák, öblögélők.
Evet eszközök, fa, esont, niel nyelők.
Disz asztalok, oszlopok.
UVEG KESZLETEK MINDEN KIVITELBEN.
MENYASSZONYI KELENGYEK
bevásárlásánál 1/10-ot engedményezék. — Vidékre csomagolást nem számítok, uton törtéhető károkat megérték.
Ij. PÁJER JÓZSEF
Debreczen, főpiacz.
(16.)

„DEBRECZEN” NYOMDÁJA
(FÓTER 1828. SZ. A. CSANAK-DRAGOTA-HÁZBAN. (A m. kir. főpostával szemben)
teljesen újonnan berendezett könyvnyomda.
KÉSZIT:
Gyászjelentéseket, bái- és lakodalmi meghívókat.
ELJEGYZÉSI KÁRTYÁKAT,
TANCRZENDEKET és ÉTLAPOKAT.
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.
Vidéki megrendelések **ERDÉLYI ISTVÁN** nyomdai művezető nevére czimzendők.
Nyomdánkat, hol északkeleti Magyarország legrégebb és legelterjedtebb politikai napilapja a
„DEBRECZEN”,
és a szintén elterjedt „DEBRECZENI HIRADÓ” is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába.
Izléses kiállítás! Jutányos árak!
Izléses kiállítás! Jutányos árak!
Hirdetések a »DEBRECZEN« czimű lapban a legjutányosabb árak mellett eszközöltetnek.
SZÁMLAKAT, ROVATOZOTT IVEKET, NÉVJEGYEKET,
bor- és rum-vignetteket, falragaszokat,
MINDENNEMŰ KÖRLEVELEKET és ÁRJEJYZÉKEKET.
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.
FOLYÓIRATOKAT és a NYOMDAIPARHOZ tartozó nyomtatványokat izléses beosztással
jutányos árakon.
Bírósági, végrehajtói nyomtatványok készletben tartatnak.
Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítettnek.

XXVII. évfoly

Előfizetési árak:
helyben, vagy postán küldve
évesz évre 10 frt
Félévre 5 „
Negyedévre 2 „
Egy hóra 1 „
Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden jog a szerkesztőségé. Főter bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben
Telegr. K. Lajos könyvkereskedés és a kiadóhivatalban (Fóter 1828. ház).

Könyves T

(K. B.) Nagy id
nuja, hitvallóknak
protestáns Debrecze
sége: K ö n y v e s
hunyt el.

Az isteni gond
totta életét. A bi
70-80 esztendő
mondhatók tehát
lyáját, könyöröl
mindig mellette
földi küzdelem m
gítette őt a távol
el odáig, hol a p
óhajtotta: miért t
a fájdalom zokogá
Miért?
Megfelel rá
felel rá hazánk sz
története.

Sötét éj
is, mely most gy
Helvézia magas
először csillant m
edvén a világoss
szabadságot. A be
sugár visszfénye
ronására is s
tatar, török s né
már azt sem tu
melyen született, a
pedig a betört, be
nyommal jelző id
nyugoti népek sal
álmából, hirdelve
vel: itt a viradat
az élet!

Ezt a fényt
sitani a sötétség,
Hatalmuk volt
egyik kezükben, é
lyák alá a másik
lyosította el a fén
ros, máglyák füst
tétbe a támadó.
Annak fénye áttö
sötétet. Lánctot v
be akarták verni
s annak bajnokai
Visszazeng
hitvalló őseink
éneke, mely a te
sogta azon erős
nekünk az Isten
morokban zengett
éneke a babyloni
bunak és bánat
függesztették fűzf
lált: Hollandia p
gitség, Ruyter ten
jójának fehér vito
jának fehér szárú
véget ért-a szenv

A történelem
gát. Egyes nagy
koporsóból s eget
badság eszméje v
rabok szenvedtek
lobbantotta lángre
nem felszázaddal
ezen nagy eszmé
ujra megteltek, m
hanem a börtönö
tük valami nagy
bokkal, magyar h
Köztük volt
Könyves Tóth
követett el: mer
ségét nem arra